ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Қодиров Ҷаъфар Ашурович дар мавзуи “Асосҳои педагогии омӯзиши технологияҳои компютерӣ ба донишҷӯён – мутахассисони ояндаи равияҳои иқтисодӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии Ҷумҳурии Тоҷикистон”, ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3.10 – Назария ва технологияи таҳсилоти касбӣ (фанҳои табиӣ-риёзӣ) (5.3.10.3 – Назария ва технологияи таълими информатика) пешниҳод шудааст

Мубрамии мавзуи диссертатсияи Қодиров Ҷаъфар Ашурович – “Асосҳои педагогии омӯзиши технологияҳои компютерӣ ба донишҷӯён – мутахассисони ояндаи равияҳои иқтисодӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии Ҷумҳурии Тоҷикистон” аз он бармеояд, ки дар шароити муосири ҷаҳонишавӣ ва рушди босуръати иқтисоди рақамӣ, тайёр кардани мутахассисони соҳаи иқтисод, ки дорои дониш ва малакаҳои мустаҳками компютерӣ бошанд, ба яке аз масъалаҳои марказии системаи таҳсилоти олии Ҷумҳурии Тоҷикистон табдил ёфтааст. Бозори меҳнат ба мутахассисоне ниёз дорад, ки онҳо на танҳо дар соҳаи иқтисод, балки дар истифодаи технологияҳои муосири иттилоотӣ низ салоҳиятнок бошанд. Дар ин замина, диссертатсияи Қодиров Ҷ.А. ба ҳалли масъалаи мубрами педагогӣ – таҳия ва асоснокии усулҳои самараноки омӯзиши технологияҳои компютерӣ ба донишҷӯён – мутахассисони ояндаи равияҳои иқтисодӣ бахшида шудааст.

Аҳаммияти назариявӣ ва амалии диссертатсияи Қодиров Ҷ.А. дар он ифода мегардад, ки муаллиф, дар асоси таҳлили амиқи раванди таълим дар муассисаҳои таҳсилоти олии ҷумҳурӣ, асосҳои педагогии омӯзиши технологияҳои компютериро ба ин гурӯҳи донишҷӯён муайян ва таҳия намудааст. Дар раванди таҳқиқот, муаллиф хулосаҳои асосӣ дар бораи роҳҳои баланд бардоштани сатҳи дониш ва салоҳиятҳои технологӣ дар донишҷӯён, инчунин тарзу усулҳои ворид намудани технологияҳои иттилоотӣ-иртиботӣ ба раванди таълимро асоснок кардааст. Тавсияҳои коркард ва ироакардаи муаллиф метавонанд ба баланд бардоштани сифати тайёр кардани кадрҳои соҳаи иқтисод дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва мутобиқсозии онҳо ба талаботи замони муосир мусоидат намоянд.

Диссертатсияи Қодиров Ҷ.А. дар заминаи назарияи муосири педагогикаи касбӣ ва методологияи таълими фанҳои иттилоотӣ-иртиботӣ ба таҳияи моделҳои инноватсионии раванди таълим нигаронида шудааст.

Муаллиф бо истифода аз равиши низомӣ-фаъолиятӣ принсипҳои тарҳрезии курси таълимии технологияҳои компютериро барои донишҷӯёни ихтисосҳои иқтисодӣ коркард намудааст. Тавре дар маводди таълимии таҳиянамудаи муаллиф зикр гардидааст, омӯзиши ҳамгиройии донишҳои иқтисодӣ ва компютерӣ дар асоси принсипи «таълим дар рафти кор» метавонад самаранокии раванди таълимро то 30-40 % баланд бардорад.

Ҷанбаи дигари муҳимми диссертатсия ба ташаккули салоҳиятҳои рақамӣ дар донишҷӯён рабт дорад. Муаллиф дар асоси таҳлили стандартҳои таҳсилоти олии ҷумҳурӣ ва таҷрибаи байналмилалӣ, ба монанди директиваҳои Иттиҳоди Аврупо дар бораи салоҳиятҳои рақамӣ, системаи панҷзинагии салоҳиятҳои компютериро пешниҳод намудааст, ки аз донишҳои асосӣ то малакаҳои таҳлилии пешрафта иборат аст. Дар диссертатсия таъкид мешавад, ки дар шароити иқтисоди рақамӣ, донишҷӯёни равияҳои иқтисодӣ набояд танҳо бо истифодаи барномаҳои офисӣ маҳдуд гарданд, онҳо бояд дар асосҳои таҳлили додаҳо, айёнисозии иттилоот ва ҳатто асосҳои барномасозии иқтисодӣ дониш дошта бошанд.

Дар заминаи татбиқи амалӣ, диссертатсияи Қодиров Ҷ.А. дорои аҳаммияти калони методӣ мебошад. Муаллиф маҷмуи маводди таълимӣ-методиро таҳия намудааст, ки дар се муассисаи таҳсилоти олии ҷумҳурӣ (Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, Донишгоҳи технологии Тоҷикистон ва Донишгоҳи давлатии тиҷоратии Тоҷикистон) санҷида шудааст. Натиҷаҳои санҷиш нишон доданд, ки дар гурӯҳи донишҷӯёне, ки тибқи методикаи таҳияшуда таҳсил кардаанд, дараҷаи азхудкунии мавод нисбат ба гурӯҳи назоратӣ 25 % беҳтар гардидааст. Муаллиф, инчунин, системаи арзёбии бисёрсатҳии малакаҳои компютериро пешниҳод намудааст, ки дар асоси тестҳои компютерии адаптивӣ ва лоиҳаҳои инфиродӣ амалӣ мегардад. Чунин система ба омӯзгорон имкон медиҳад, ки дар ҳар як марҳилаи таълим сатҳи воқеии дониши ҳар як донишҷӯро муайян ва равишҳои таълимиро тафовутнок кунанд.

Автореферати диссертатсия дар сатҳи хуб таҳия гардида, ба мазмуни диссертатсия мувофиқ ва тасаввуроти аниқро доир ба моҳияти таҳқиқоти гузаронидашуда ва натиҷаҳои бадастовардаи муаллиф медиҳад. Мақолаҳои нашрнамудаи унвонҷӯй муҳтавои асосии таҳқиқоти диссертатсиониро инъикос мекунанд.

Хулоса, диссертатсияи мазкур дар ҳалли мушкилоти таълими рақамӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии Тоҷикистон як қадами бузург маҳсуб

мешавад. Муаллиф на танҳо принсипҳои назариявии педагогикаи компютериро барои ихтисосҳои иқтисодӣ мутобиқ намудааст, балки абзорҳои амалӣ ва методологияи воқеиро пешниҳод кардааст, ки барои истифодаи фаврӣ дар низоми таҳсилоти олӣ тайёранд.

Тавсияҳои муаллиф дар бораи баланд бардоштани сатҳи омӯзиш ва истифодаи технологияҳои иттилоотӣ-иртиботӣ дар раванди таълим, аз ҷумла таҷдиди назар кардани барномаҳои таълимӣ, таъсиси лабораторияҳои махсуси компютерӣ барои иқтисодчиён ва омӯзонидани муаллимон оид ба истифодаи технологияҳои муосир, метавонанд ба рушди системаи таҳсилоти иқтисодии ҷумҳурӣ дар маҷмуъ мусоидат намоянд.

Аз ин рӯ, диссертатсияи Қодиров Ҷ.А. дорои аҳаммияти илмӣ, методӣ ва амалии баланд буда, ба талаботи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, № 267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯй буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3.10 – Назария ва технологияи таҳсилоти касбӣ (фанҳои табиӣ-риёзӣ) (5.3.10.3 – Назария ва технологияи таълими информатика) мебошад.

Доктори илмҳои педагогӣ, профессори
кафедраи технология ва методикаи
таълими они МДТ «Донишгоҳи давлатии
Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров» Азизов А.А.

"05" 08 соли 2026.

Суроға: 735140, Ҷумҳурии Тоҷикистон, вилояти Суғд, ш.Хуҷанд, хиёбони Мавлонбеков, 1
Тел.: (+992)92-747-41-15
E-mail: univer.81@mail.ru

Имзои Азизов А.А.-ро тасдиқ мекунам:
Сардори РК ва КМ-и МДТ
«Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба
номи академик Бобоҷон Ғафуров» Сайдуллозода З.С.

ТАҚРИЗ
ба автореферати диссертатсияи Қодиров Ҷаъфар Ашурович дар мавзуи "Асосҳои педагогии омӯзиши технологияҳои компютерӣ ба донишҷӯён – мутахассисони ояндаи равияҳои иқтисодӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии Ҷумҳурии Тоҷикистон", ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3.10 – Назария ва технологияи таҳсилоти касбӣ (фанҳои табиӣ-риёзӣ) (5.3.10.3 – Назария ва технологияи таълими информатика) пешниҳод шудааст

Диссертатсияи Қодиров Ҷаъфар Ашурович дар мавзуи "Асосҳои педагогии омӯзиши технологияҳои компютерӣ ба донишҷӯён – мутахассисони ояндаи равияҳои иқтисодӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии Ҷумҳурии Тоҷикистон" дар шароити кунунӣ, ки ҷаҳон ба сӯи рақамикунонии пурраи иқтисодиёт ҳаракат мекунад, аҳаммияти хоса пайдо мекунад. Дар заминаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар марҳилаи гузариш ба иқтисодиёти донишасос ва рушди технологияҳои иттилоотӣ қарор дорад, омода намудани мутахассисон барои соҳаи иқтисод, ки дорои малакаҳои муосири компютерӣ бошанд, ба яке аз масъалаҳои мубрами соҳаи таҳсилоти олӣ табдил ёфтааст. Таҳқиқоти мазкур барои ҳалли ин мушкилот пешниҳодҳои илмӣ-педагогиро ироа намуда, ба рушди сифати таълим дар донишгоҳҳои иқтисодии кишвар мусоидат мекунад.

Муҳим будани мавзуи таҳқиқоти диссертатсионӣ дар он аст, ки муаллиф на танҳо масъалаи ҷорӣ намудани технологияҳои компютериро дар раванди таълим мавриди омӯзиш қарор додааст, балки асосҳои педагогии ин равандро дар маҷмуъ таҳлил менамояд. Ӯ усулҳои самараноки таълим, мундариҷаи омӯзиш ва робитаи байни фанҳои компютерӣ ва ихтисосҳои иқтисодиро дар асоси талаботи муосири бозори меҳнат ва рушди технологияҳои иттилоотӣ баррасӣ кардааст. Дар шароите, ки донишгоҳҳои Тоҷикистон бояд ба стандартҳои байналмилалии таҳсилот ҷавобгӯ бошанд, чунин таҳқиқот барои такмили раванди омодасозии кадрҳои баландихтисос заминаи илмӣ фароҳам меорад.

Хулоса, диссертатсияи мазкур метавонад ба сиёсати давлатӣ дар соҳаи рушди таҳсилоти олӣ ва рақамикунонии иқтисодиёт таъсири мусбат расонад. Таҳқиқоти Қодиров Ҷ. А. барои муассисаҳои таҳсилотии олӣ, махсусан дар равияҳои иқтисодӣ, дастури амалӣ гардида, метавонад

ба баланд бардоштани сатҳи дониш ва малакаҳои компютерии донишҷӯён мусоидат намояд. Аз ин рӯ, мавзуи интихобшуда на танҳо аз нигоҳи илмӣ-педагогӣ, балки аз ҷиҳати амалӣ ва зиндагии ҳаррӯзаи ҷомеаи Тоҷикистон мубрам ва муҳим мебошад.

Аҳаммияти таҳқиқоти диссертатсионии унвонҷӯй Қодиров Ҷ. А. дар он аст, ки он бо дарназардошти талаботи замони муосир ба таълиму тарбияи донишҷӯёни муассисаҳои олии касбии равияи иқтисодӣ ва дар заминаи таҳаввулоту ислоҳоти куллие, ки солҳои охир дар низоми таҳсилоти олии кишвар, махсусан, вобаста ба гузариш ба муносибати босалоҳият дар таълим ва таҳсилоти рақамӣ ба вуқуъ омаданд, коркард ва пешниҳод шудааст.

Аз ин лиҳоз, таҳқиқоти мазкур дорои аҳаммияти амиқи назариявию амалӣ буда, бо муҳиммияти ҷамъбасти илмӣ, ки дар диссертатсия инъикос гардидаст ва хулосаҳои асосӣ дар қисмати таҳлили истифодабарии технологияҳои иттилоотӣ-иртиботӣ дар раванди таълими донишҷӯёни ихтисосҳои иқтисодӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ташаккули донишу салоҳиятҳои зарурӣ дар онҳо муайян карда мешавад.

Заминаҳои эмпирикии таҳқиқот дар асоси ҳамкории бевоситаи амалии муҳаққиқ бо объекти таҳқиқшавандаи дорои вижагиҳои умумиилмӣ ва махсус: таҳлили назариявии адабиёти илмӣ-педагогӣ, таҳлили стандартҳои таълимӣ, барномаи тайёрӣ аз рӯйи фанҳои иттилоотӣ ва касбӣ, таҳияи барномаи таҳқиқот, ташкили мушоҳида ва гузаронидани озмоиш, тавсиф ва натиҷагирӣ аз маълумоти таҷрибавӣ-озмоишӣ, таснифи онҳо ва ҷаъбасткунӣ бо истифода аз усулҳои эмпирикӣ – арзёбӣ, озмоиш, муқоиса, таҳлил, синтез, индуксия, дедуксия ва ғ.; дар асоси маълумоти бадастомада ташаккул додани далелҳои илмие, ки дар натиҷаи истифодаи нишондиҳандахои сифатӣ, усулҳои микдорӣ, дар шакли маълумоти оморӣ ва коркарди окилонаи онҳо рӯйи кор омадаанд.

Корҳои таҷрибавӣ-озмоишии таҳқиқот дар пояи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, Донишгоҳи Славянии Россия ва Тоҷикистон ва Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон анҷом дода шудаанд. Дар таҳқиқоти таҷрибавӣ-озмоишӣ беш аз 45 омӯзгор ва 396 донишҷӯй ҷалб карда шудаанд.

Муаллифи диссертатсия мақсади таҳқиқот ва фарзияи онро дуруст муайян карда, барои анҷом додани пажӯҳиши илмӣ ҳаллу фасли проблемаҳои муҳимро ба монанди ҷустуҷӯ, муайянсозӣ ва асосноккунии роҳу усулҳои самараноки ҳалли проблемаи салоҳиятҳои касбии

донишљўёни ихтисосњои равияи иќтисодии муассисањои тањсилоти олї дар самти истифодаи технологияҳои компютерӣ ва иттилоотӣ-иртиботӣ вазифаҳои тҳқиқоти диссертатсионӣ интихоб кардааст.

Гузашта аз ин, аз ҳама муҳим, пешниҳоду тавсияҳои судманди амалӣ, амсоли: дар Ҷумҳурии Тоҷикистон тағйирот дар соҳаи татбиқи технологияҳои компютерӣ ва иттилоотӣ-иртиботии низоми таҳсилоти олии касбӣ мутобиқ ба талаботи Низоми Болонии таҳсилот ба роҳ монда шаванд; барои рақобатпазирии мутахассисон дар бозори меҳнат, ки мутобиқи низоми таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон тайёр карда мешаванд, ба онҳо салоҳиятҳои махсус, ки бо технологияҳои компютерӣ ва иттилоотӣ-иртиботӣ алоқаманданд, омӯзонида шаванд; ташаккули салоҳиятҳои зарурӣ дар донишҷӯёни равияҳои иқтисодии муассисаҳои таҳсилоти олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ба сатҳи ҷаҳонӣ мувофиқ бошад, бо истифодаи технологияҳои компютерӣ ва иттилоотӣ-иртиботӣ амалӣ карда шавад ва ғ. коркард ва манзур кардааст.

Бахусус, пешниҳодоти муаллиф дар доираи ташаккули салоҳиятҳои зарурӣ дар донишҷӯёни равияҳои иқтисодӣ, муҳим аст, ки истифодаи платформаҳои таълимии интерактивии ба мисли Khan Academy, Coursera корпоративӣ ё Moodle бо модулҳои амсилаи «Economic Modelling with Python» ва «Simulation of Financial Markets» ба роҳ монда шавад. Раванди татбиқи ин пешниҳодҳо бояд бо таҳияи стандартҳои дохилидонишгоҳӣ ва гузаронидани мониторинги доимии сифати таълим тавассути абзорҳои автоматикунонидашуда ҳамроҳ гардад. Зеро тибқи тавсияҳои Консорсиуми Байналмилалии Таҳлили Таълим (Стандарти ISO 21001:2022), ҳар як муассисаи таҳсилоти олӣ бояд дорои рукни дастрас барои барномаҳои таълимии «IT-enabled» бошад, ки дар он ҳадафҳои рақамии рушди касбӣ муайян карда мешаванд. Чунин равиш кафолат медиҳад, ки хатмкунандагони Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бозори меҳнати ҷаҳонӣ тавонанд дар сатҳи баланд рақобат кунанд.

Бинобар ин, метавон таъкид созем, ки таҳқиқоти мавриди назар ниҳоят мубрам, саривақтӣ ва дархури ниёзҳои омодасозии донишҷӯён – мутахассисони ояндаи равияҳои иқтисодии муассисаҳои таҳсилоти олии Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.

Диссертатсияи Қодиров Ҷ. А.- бо боварии том метавон кори баитмомрасидаи илмӣ-таҳқиқотӣ ва дорои арзиши илмию назариявӣ ва амалию методӣ арзёбӣ кунем.

Дар хотима ба таври хулоса таъкид карданием, диссертатсияи Қодиров Ҷаъфар Ашурович дар мавзуи "Асосҳои педагогии омӯзиши

технологияҳои компютерӣ ба донишҷӯён – мутахассисониояндаи равияҳои иқтисодӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии Ҷумҳурии Тоҷикистон” ба талаботи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, № 267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯй буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3.10 – Назария ва технологияи таҳсилоти касбӣ (фанҳои табиӣ-риёзӣ) (5.3.10.3 – Назария ва технологияи таълими информатика) мебошад.

доктори илмҳои педагогӣ, дотсент,
муовини ректор оид ба тарбияи
Донишгоҳи техникии Тоҷикистон
ба номи академик М.С. Осимӣ Аҳмадзода Бунафша Саймузафар

04. 08. 2026

Суроға: 735024, Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳри Душанбе, кӯчаи академик Раҷабовҳо, 10.
Тел.: (+992) 985-05-34-54.
E-mail: abunafsha@mail.ru

Имзои Аҳмадзода Бунафша Саймузафарро тасдиқ мекунам.
Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои
махсуси Донишгоҳи техникии Тоҷикистон
ба номи академик М.С. Осимӣ Қодирзода Н.Ҳ.

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Қодиров Ҷаъфар Ашурович дар мавзуи “Асосҳои педагогии омӯзиши технологияҳои компютерӣ ба донишҷӯён – мутахассисониояндаи равияҳои иқтисодӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии Ҷумҳурии Тоҷикистон”, ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3.10 – Назария ва технологияи таҳсилоти касбӣ (фанҳои табиӣ-риёзӣ) (5.3.10.3 – Назария ва технологияи таълими информатика) пешниҳод шудааст

Мубрам будани мавзуи таҳқиқоти диссертатсионии Қодиров Ҷаъфар Ашурович – “Асосҳои педагогии омӯзиши технологияҳои компютерӣ ба донишҷӯён – мутахассисониояндаи равияҳои иқтисодӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии Ҷумҳурии Тоҷикистон” дар он зоҳир мегардад, ки масъалаи таҳқиқнамудаи унвонҷӯ яке аз мавзуъҳои ҳалталабе мебошад, ки бо имконияти истифодаи натиҷаҳои он муносибатҳои назариявӣ-методологӣ ва натиҷаҳои таҳқиқот аз ҷониби Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин роҳбарияти муассисаҳои таҳсилоти олии мамлакат ҳангоми коркарди барномаҳо оид ба рушди идоракунии сифати таълим дар асоси технологияҳои иттилоотӣ-иртиботӣ, инчунин дар муассисаҳои таҳсилоти олӣ дар раванди таълими курси махсус, ки бо фаъолияти таълимии омӯзгор дар шароити истифодабарии технологияҳои иттилоотӣ-иртиботӣ дар раванди педагогии муассисаҳои таҳсилоти олӣ алоқаманд аст, ба ҳисоб гирифта шуда, мавриди истифода қарор дода хоҳанд шуд.

Аҳаммияти назариявии тадқиқот дар он зоҳир мегардад, ки дар диссертатсия на танҳо ҷамъбасти илмии мукаммали равандҳои мавриди омӯзиш инъикос ёфта, балки хулосаҳои асосии марбут ба таҳлили раванди истифодабарии технологияҳои иттилоотӣ-иртиботӣ дар таълими донишҷӯёни ихтисосҳои иқтисодӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дақиқан муайян карда мешаванд. Ҳамзамон, тавассути ин таҳлил, роҳҳои ташаккули донишу салоҳиятҳои зарурӣ дар донишҷӯён (аз қабили салоҳияти иттилоотӣ, таҳлилӣ ва рақамӣ) ошкор ва асоснок карда мешаванд. Дар маҷмуъ, натиҷаҳои таҳқиқот ба такмили заминаҳои назариявии таълимии рақамӣ дар соҳаи иқтисод ва мутобиқсозии он ба

шароити мушаххаси Тоҷикистон мусоидат менамоянд.

Таҳлилу баррасии таҳқиқоти диссертатсионӣ, натиҷаи корҳои озмоишӣ ва тавсияҳои методии пешниҳодшуда собит месозанд, ки дар воқеъ аз ҷониби муаллиф корҳои илмии зерин ба анҷом расонида шудаанд:

- корҳои илмии муаллифони ватанию хориҷӣ оид ба масъалаи таҳқиқшаванда, маводди таърихӣ ва асарҳои педагогҳои ватанӣ, таҷрибаи ҷамъбастшудаи пешқадами педагогӣ ва таҷрибаи бисёрсолаи шахсӣ дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ ва таҳсилоти олии касбӣ то андозае аниқ карда шудааст;

- пеш аз ҳама, месазад дурустӣ ва фарогири тамоми ҷанбаву паҳлуҳои назариявию амалии мавзуи диссертатсия будани вазифаҳо ва фарзияи илмии муааллифи диссертатсияро қайд намоем;

- арзёбии натиҷаҳои диссертатсия ва таҳқиқоти таҷрибавӣ-озмоишии баргузорнамудаи Қодиров Ҷ. А., ҳамчунин хулосаву тавсияҳои методии коркард ва пешниҳоднамудаи ӯ бозгӯи онанд, ки муаллиф ба мақсад ноил шуда, вазифаҳои дар назди таҳқиқот гузошташударо ҳаллу фасл кардааст ва дар натиҷа фарзияи илмии пешниҳодкардааш дар амал тасдиқи худро пайдо кардааст.

Диссертатсия ва автореферати он тибқи муқаррароти Дастурамал фаҳмо, бо лаҳни равони тоҷикӣ, босаводона навишта шуда, тартиби таҳия, ҷобаҷогузории қисмҳои алоҳидаи он, робитаи мантиқӣ ва мутассилӣ ба пуррагӣ риоя карда шудааст. Доир ба ҳар як боб ва умуман ба рисола хулосаҳои возеҳ бароварда шудааст. Автореферати диссертатсия мазмуни мухтасари диссертатсияро инъикос мекунад.

Дар баробари дастовардҳои муҳимми илмиву амалӣ, ки дар боло зикрашон рафт, автореферат аз баъзе камбудиҳои ҷузъӣ, ба монанди ғалатҳои техникиву имлоӣ орӣ нест, ки бартараф кардани он ба манфиати кор аст.

Диссертатсияи Қодиров Ҷ. А. кори ба итмомрасидаи илмӣ-таҳқиқотӣ буда, аз ҷониби муаллиф мустақилона дар сатҳи нисбатан хуби илмӣ иҷро карда шудааст.

Дар умум, кори таҳқиқотии Қодиров Ҷ. А. дар мавзуи “Асосҳои педагогии омӯзиши технологияҳои компютерӣ ба донишҷӯён – мутахассисони ояндаи равияҳои иқтисодӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии Ҷумҳурии Тоҷикистон” ба талаботи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, № 267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯй буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3.10 – Назария ва технологияи таҳсилоти касбӣ (фанҳои табиӣ-риёзӣ) (5.3.10.3 – Назария ва технологияи таълими информатика) мебошад.

Номзади илмҳои педагогӣ,
Мудири кафедраи методикаи таълим
ва таҳсилоти ибтидоии Донишгоҳи
давлатии Данғара Рустами А.

“31” 07 соли 2026.

Суроға: ноҳияи Данғара
кӯчаи маказӣ 25
Тел: 901610999
E-mail:Abdujabborzoda @gmail.com

Имзои Рустами Абдуҷабборро тасдиқ мекунам:

Сардори шуъбаи кадрҳо ва
корҳои махсуси Донишгоҳи
давлатии Данғара Тоирзода Т. С.

ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН * ДОНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ ДАНҒАРА * ШУЪБАИ КАДРҲО

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Қодиров Ҷаъфар Ашурович дар мавзуи «Асосҳои педагогии омӯзиши технологияҳои компютерӣ ба донишҷӯён – мутахассисониояндаи равияҳои иқтисодӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии Ҷумҳурии Тоҷикистон», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3.10 – Назария ва технологияи таҳсилоти касбӣ (фанҳои табиӣ-риёзӣ) (5.3.10.3 – Назария ва технологияи таълими информатика) пешниҳод шудааст

Мавзуи таҳқиқоти диссертатсионии Қодиров Ҷаъфар Ашурович ба масъалаи муҳимми таҳсилоти олии касбӣ – ташаккули салоҳиятҳои корбурди технологияҳои компютерӣ дар мутахассисониояндаи равияҳои иқтисодӣ бахшида шудааст. Дар шароити рақамикунонии муносибатҳои иқтисодӣ, идоракунӣ, ҳисобдорӣ ва таҳлили маълумот сифати омодасозии иктисодчиён бо қобилияти истифодаи мақсадноки воситаҳои иттилоотӣ ва барномаҳои касбӣ иртиботи мустақим дорад. Аз ин рӯ, интихоби мавзуъ асоснок ва ба талаботи низоми таҳсилоти олӣ ва бозори меҳнат мувофиқ мебошад.

Мубрамияти пажӯҳиш аз ихтилоф байни рушди босуръати технологияҳои компютерию иттилоотӣ-иртиботӣ ва сатҳи нокофии коркарди асосҳои педагогӣ, мазмун ва роҳҳои ташаккули салоҳиятҳои дахлдори донишҷӯёни ихтисосҳои иқтисодӣ бармеояд. Муаллиф ҳалли ин ихтилофро бо таҳлили назариявӣ, омӯзиши вазъи воқеии таълим ва пешниҳоди тавсияҳои амалӣ пайванд додааст.

Дастгоҳи илмии таҳқиқот мантиқан тарҳрезӣ гардидааст. Мақсад, объект, мавзуъ, вазифаҳо ва фарзияи таҳқиқот бо ҳам иртибот дошта, аз омӯзиши асосҳои назариявӣ ва вазъи мавҷуда то муайян кардани воситаҳои самараноки компютерӣ, арзёбии сатҳи омодагии донишҷӯён ва таҳияи тавсияҳоро фаро мегиранд.

Дар боби якум заминаҳои назариявӣ ва педагогии истифодаи технологияҳои компютерӣ дар омодасозии иқтисодчиёни оянда таҳлил шудаанд. Муаллиф робитаи технологияҳои мазкурро бо рақобатпазирии хатмкунанда, мустақилияти таълимӣ, дастрасӣ ба иттилоот, коркарди маълумот ва қабули қарорҳои касбӣ нишон дода, масъалаи мутобиқати мазмуни таҳсилоти олии иқтисодиро ба талаботи фаъолияти касбӣ баррасӣ кардааст.

Дар боби дуюм вазъи воқеии омӯзиши технологияҳои компютерӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии ҷумҳурӣ таҳлил гардидааст. Дар баробари сатҳи таъминот бо воситаҳои техникӣ, интернет ва захираҳои электронӣ, зарурати истифодаи педагогӣ ва мақсадноки онҳо ба назар гирифта шудааст. Муайян

намудани меъёрҳои интихоби технологияҳо барои омодасозии иқтисодчиёни рақобатпазир ҷанбаи арзишманди кор мебошад, зеро таҷҳизот бидуни мазмун ва методикаи дуруст натиҷаи заруриро таъмин намекунад.

Боби сеюм ба технологияҳои компютерӣ ҳамчун ҷузъи муҳтавоии омодасозии мутахассисони равияи иқтисодӣ ва тавсифи салоҳиятнокии касбии хатмкунандагон бахшида шудааст. Пайванди салоҳиятҳои умумикасбӣ, умумииқтисодӣ ва рақамӣ асоснок гардида, зарурати ташаккули малакаҳои ҷустуҷӯ, коркард, таҳлил ва пешниҳоди маълумоти иқтисодӣ, инчунин истифодаи барномаҳои амалӣ дар фаъолияти касбӣ таъкид мешавад.

Пойгоҳи таҷрибавӣ-озмоишии таҳқиқот Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, Донишгоҳи славянии Россия ва Тоҷикистон ва Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистонро фаро гирифта, ба он беш аз 45 омӯзгор ва 396 донишҷӯ ҷалб шудаанд. Истифодаи таҳлили адабиёти илмӣ-педагогӣ, санадҳо ва стандартҳои таълимӣ, мушоҳида, пурсиш, арзёбӣ, муқоиса ва коркарди маълумоти таҷрибавӣ барои ба даст овардани натиҷаҳои асоснок замина фароҳам овардааст.

Навгонии илмии таҳқиқот дар таҳлили муносибатҳои назариявию методологӣ ба ташаккули салоҳиятҳои истифодаи технологияҳои компютерӣ, омӯзиши вазъи омодагии донишҷӯёни ихтисосҳои иқтисодӣ ва пешниҳоди самтҳои рушди салоҳиятҳои зарурӣ ифода меёбад. Нуктаҳои ба ҳимоя пешниҳодшуда мазмуни натиҷаҳои асосии таҳқиқотро инъикос мекунанд.

Аҳаммияти назариявии кор аз ҷамъбаст ва низомбандии мавқеъҳои илмӣ, равшан намудани робитаи технологияҳои компютерӣ бо мазмуни таҳсилоти иқтисодӣ ва тавсифи салоҳиятнокии касбии хатмкунандагон иборат аст. Аҳаммияти амалии он дар имкони такмили нақшаю барномаҳои таълимӣ, курсҳои махсус, машғулиятҳои иловагӣ, интихоби воситаҳои барномавӣ ва ташкили омӯзиши амалигароёна зоҳир мегардад.

Эътимоднокии натиҷаҳо бо такя ба сарчашмаҳои илмӣ, санадҳои меъёрӣ, маълумоти оморӣ, мувофиқати усулҳо ба мақсаду вазифаҳои таҳқиқот ва фарогирии якчанд муассисаи таҳсилоти олӣ таъмин шудааст. Натиҷаҳои пажӯҳиш дар 7 мақолаи маҷаллаҳои илмии тақризшавандаи феҳристи тавсиянамудаи Комиссияи олии аттестатсионӣ ва 9 мақола дар маҷмуаҳои конференсияҳо инъикос ёфтаанд.

Автореферат сохтор ва муҳтавои диссертатсияро дар маҷмуъ инъикос намуда, натиҷаҳои бобҳо, хулосаҳои умумӣ, навгонии илмӣ, аҳаммияти назариявию амалӣ ва тавсияҳои муаллифро фаро мегирад. Мазмуни интишороти довталаб низ ба самти таҳқиқот мувофиқ мебошад.

Дар маҷмуъ, диссертатсияи Қодиров Ҷаъфар Ашурович дар мавзуи «Асосҳои педагогии омӯзиши технологияҳои компютерӣ ба донишҷӯён –

мутахассисони ояндаи равияҳои иқтисодӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии Ҷумҳурии Тоҷикистон» ба талаботи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, № 267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3.10 – Назария ва технологияи таҳсилоти касбӣ (фанҳои табиӣ-риёзӣ) (5.3.10.3 – Назария ва технологияи таълими информатика) мебошад.

Муқарриз:
номзади илмҳои педагогӣ, сардори идораи корҳои илмӣ-татбиқотӣ, и.в. дотсенти кафедраи барномасозӣ ва зеҳни сунъӣ, Донишгоҳи технологии Тоҷикистон

НАЗАРЗОДА Рустам Саидмурод

шаҳри Душанбе,
3-юми августи соли 2026

Маълумот барои тамос:
Нишонӣ: 734061, Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳри Душанбе, ноҳияи Фирдавсӣ, кӯчаи Неъмат Қарабоев, 63/3. Донишгоҳи технологии Тоҷикистон
Почтаи электронӣ: Rustam_N@hotmail.com

«Имзои Назарзода Р. С. -ро тасдиқ мекунам».

Сардори раёсати кадрҳо, коргузорӣ ва назорати Донишгоҳи технологии Тоҷикистон — Абдуназаров А. Ҷ.